

דף כא.

או"ה סימן תפ"ט ע"פ א

עין משפט א.

א. בליל שני אחר תפילת ערבית מתחילין לספור ימי העומר^ז, ואם שכה לספור בתחלת הלילה^ח סופר כל הלילה^ט.

ב. מצוה על כל אחד לספור לעצמו^י. וצריך לספור מעומד^כ, ולברך

ז. מברייאת במנחות דף ס"ו, והקשה בכ"מ פ"ו דסוכה איך מברכין בחו"ל על הספירה ביו"ט שני ולא חוששים לזילותא דיו"ט שהרי מטעם זה לא מברכים על ישיבת סוכה בשמיני בחו"ל, ותירץ דבשמיני עצרת אומר בכוס את יום ש"ע הזה ואם יברך על ישיבת סוכה סתרי אהדדי, משא"כ כאן דאין סתירה בדברים. ועוד תירץ כיון דאנו בקיאים בקביעת דירחא א"כ מדינא א"צ לישיב בסוכה בשמיני עצרת וע"כ אין מברכים, אבל בספירת העומר מדינא צריך לספור במוצאי יו"ט הראשון. כה"ח אות ב'.

ו. והטעם שאין אומרים ברכת שהחיינו בספירת העומר לפי שאינו אלא זכר בעלמא למקדש, ועוד דלא מצינו ברכת זמן אלא בדבר שיש בו הנאה כגון נטילת לולב שבאה לשמחה ותקיעת שופר לזכרון לפני אבינו שבשמים ומקרא מגילה דחס הקב"ה עלינו, ופדיון הבן לפי שהוא יצא מספק נפל, אבל ספירת העומר לעוגמת נפש לחורבן בית מקדשינו. כ"כ הר"ן בסוף מסכת פסחים בשם המאור, והרשב"א והלבוש כתב דסומכין על זמן של יו"ט הראשון.

ז. ודעת רוב הפוסקים דספירת העומר בזה"ז אינה אלא מדרבנן והיא זכר למקדש שהיו מקריבין מנחת העומר, אבל הרמב"ם בפ"ז דתמידין והחינוך סוברים דמצות ספירת העומר בזה"ז מן התורה והעיקר כסברת האומרים דבזה"ז אינה אלא מדרבנן. כה"ח אות ה'.

ח. ונשים פטורות מספירת העומר כיון שהיא מצות עשה שהזמן גרמן, כ"כ הרמב"ם בפ"ז מתמידין ומוספין הלכה כ"ד. ומ"א ס"ק א'. וגם הנוהגות לברך על מצות שהזמן גרמן בספירת העומר לא יברכו שקרוב לודאי שישכחו מ"ב ס"ק ג'.

ה. דמצוה בתחילת הלילה משום דבעינן תמימות. לבוש.

ט. ותיכף כשנזכר מברך ולא יאמר כיון שאחרתי אמתין עוד מעט, לפי שכל מה שמתאחר גורם אחיזה לחיצונים, וכ"כ בשער הגילגולים בהקדמה י"א.

י. דכתיב "וספרתם לכם", שתהיה ספירה לכל אחד ואחד, מגמ' מנחות ס"ה ע"ב.

יא. ואע"ג דשומע כעונה זה דוקא לענין הברכה, אבל בספירה עצמה בעינן ספירה לכל אחד כמו שדרשו לגבי לולב ולקחתם לכם שיהיה לקיחה לכל אחד ואחד. ואם כיון לצאת מהש"ץ יצא כדיעבד כיון שיש בזה מחלוקת וע"כ יחזור ויספור בלא ברכה, והיום גם בברכה כל אדם מברך לעצמו. כה"ח אות י"ג.

כ. דכתיב מהחל חרמש "בקמה" אלא תקרי בקמה אלא "בקומה" ב"י, ט"ז ס"ק ב'. ואם מנה מיושב יצא. מרמב"ם פ"ז מתמידין ומוספין הלכה כ"ג. מ"א ס"ק ג'.

תחילה ל' וסופר הימים והשבועות מ', כיצד, ביום הראשון אומר היום יום אחד לעומר נ' עד שמגיע לז' ימים ואז אומר היום שבעה ימים לעומר שהם שבוע אחד.

א. ג. ביום השמיני יאמר היום שמנה ימים לעומר שהם שבוע אחד ויום אחד פ. בארבעה עשר יום יאמר היום ארבעה עשר יום לעומר שהם שני שבועות.

עין משפט ג. אר"ה סימן תרצ פעיף א

א. קורא אדם המגילה בין עומד בין יושב ע, אבל בצבור לא יקרא

ל. ואם מנה ולא בירך יצא ואינו חוזר ומברך. שם ברמב"ם הלכה כ"ה. דברכות אינם מעכבות. ומה שזכה אינה מברכת הגם שכתוב ג"כ וספרה לה, צ"ל כיון דאם תראה תסתור לכן אינה מברכת, כ"כ בתוס' כתובות ע"ב ד"ה וספרה לה, וכ"כ בתוס' מנחות ס"ה ע"ב ד"ה וספרתם לכם.

מ. ופשוט דיכול לספור בכל לשון שמבין, ואם אינו מבין לשון הקודש לא יצא. מ"א ס"ק ב'. וי"א דיצא בלשון הקודש גם באינו מבין וע"כ יחזור לספור בלשון שמבין בלא ברכה. כה"ח אות כ'.

ו. וממה שכתוב "שבעה שבועות" וכן "חמישים יום" משמע דבעינן שניהם. ואם ספר הימים לבד ולא השבועות י"א דלא יצא וצריך לחזור ולספור בברכה אך י"א דיצא בדיעבד וע"כ אינו חוזר ומברך.

ז. ואם ספר בראשי תיבות אין לו לחזור ולברך אבל חוזר ומונה בלא ברכה, ובברכי יוסף הביא מחלוקת בזה וע"כ חוזר ומונה בלא ברכה. כה"ח אות כ"ה, כ"ו.

ח. ואם היה כותב לחבירו בבין השמשות וכתב לו יום ט"ו לספירה העלה בברכי יוסף דיחזור ויספור בברכה. כה"ח אות כ"ז. וכן אם חבירו שאל אותו בבין השמשות כמה היום לעומר וכתב לו היום כו"כ לעומר חוזר ומברך. אך להלכה יחזור ויספור בלא ברכה. כה"ח אות כ"ח.

האומר לחבירו אחר שקיעת החמה בליל ל"ג בעומר אל תאמר וידוי ל"ג בעומר הוא, יכול לחזור ולספור עם ברכה שלא היתה כוונתו לומר חשבון. כה"ח אות ל'.

ט. והט"ז כתב שמנהגם לומר בעומר עם ביי"ת ורוב הנוסחאות וכן בספר הכוונות הוא לעומר עם למ"ד והאומרים בעומר יש להם על מה שיסמוכו. כה"ח אות ל"ב.

ס. השבועות והימים הם לשון זכר לכן יאמר שבוע אחד ולא אחת, וכן שני שבועות ולא שתי שבועות וכן שלשה ארבעה חמשה ששה שבעה כולם בלשון זכר.

ולעולם יאמר מנין המועט קודם כגון אחד ועשרים יום. מ"א ס"ק ה'. ובדיעבד אין זה מעכב ובכל אופן יצא. אם מנה היום ארבעים חסר אחת ביום ל"ט לעומר יצא, אבל אם שאל אותו חבירו בליל ל"ט לעומר ואמר לו ארבעים חסר אחת, בזה לא יצא וחוזר וסופר ומברך. כה"ח אות ל"ו.

ע. משנה מגילה דף כ"א, אבל ברכת המגילה תהיה בעמידה הן למברך והן השומע ואפי' יחיד בביתו, ומנהג בית אל שאין הקהל עומד. כה"ח אות ב'.

יושב פ לכתחלה מפני כבוד הצבור.

עין משפט ד. או"ח סימן קלה פעיף א

א. בשני וחמישי ובשבת במנחה קוראין שלשה ז אין פוחתין מהם ואין מוסיפין ק עליהם, ואין מפטירין בנביא.

הגה: ואם היו ב' חתנים בבהכנ"ס או ב' בעלי ברית והם ישראלים מותר להוסיף ר לקרות ד' עולים דלהם נחשב כיו"ט שמותר להוסיף.

עין משפט ה. או"ח סימן תכג פעיף א

א. אומר קדיש תתקבל אחר ההלל ש, ומוציאין ס"ת וקורין בו ד' עולים ואין פוחתין מהם ולא מוסיפין עליהם, ואין מפטירין בנביא.

עין משפט ו. או"ח סימן תרסג פעיף א

א. בחוה"מ מוציאין ס"ת וקוראים בו בקרבנות החג בפרשת פנחס

פ. משמע דעיקר הקפידא אלא בישיבה אבל בסמיכה אין קפידא, ובשעת הדחק יש להקל בסמיכה. כה"ח אות ד'.

צ. מגילה כ"א. וזו תקנה של משה ע"ה כדי שלא יהו ג' ימים בלא שמיעת תורה. ועזרא תיקן שיהיו קוראין במנחה בכל שבת משום יושבי קרנות, וגם הוא תיקן שיהיו קוראין בשני וחמישי ג' בני אדם וגם שלא יקראו פחות מעשרה פסוקים, והוא מגמ' קמא פ"ב ע"א. ורמב"ם פ' י"ב מהלכות תפלה הלכה א'.

ק. משום ביטול מלאכה לעם וע"כ אין מפטירין מטעם זה, לבוש. ועיין בכה"ח אות ב' טעם ע"פ סודן של דברים משער הכוונות.

ר. מר"ן בב"ה כתב דאנו לא נוהגים להוסיף בשביל חתנים בב' ובה', וכן הסכים הפר"ח, וכ"כ הלבוש דכך נוהגין. ולפי סודן של דברים ע"פ דברי האר"י ז"ל אין מקום להוספה, כה"ח אות ג'.

ש. ובחנוכה בימים שאין בו מוסף אומרים רק חצי קדיש אחר ההלל. וקדיש תתקבל אומרים במקומו.

ת. הטעם שאין מוציאין ב' ס"ת בחוה"מ סוכות כמו בחוה"מ של פסח כיון שבפסח יש בה פרשיות הרבה מענין המועד, אבל בסוכות אין פרשה מעין המועד אלא קרבנות החג בלבד, וע"כ מוציאין רק ס"ת אחד.

ד' עולים א. ביום הראשון של חוה"מ בארץ ישראל קוראים וביום השני וחוזרים על זה ד' פעמים לד' העולים. ובחול"ל ביום הראשון של חוה"מ קוראים וביום השני וגם וביום השלישי מספיקא ב.

או"ח סימן תפח פעיף ג

עין משפט ז.

ג. ד. מוציאים ב' ספרים וקוראים בראשון חמשה ג בפרשת בא מן "משכו ד עד מארץ מצרים על צבאותם". והמפטיר קורא בספר שני בפרשת פינחס ה "ובחודש הראשון", ומפטיר ביהושע "בעת ההיא", ומתפללין מוסף, ואין מזכירין בו גשם מכאן ואילך, ופוסקים לשאול גשם בברכת השנים.

הגה: ונוהגין לומר בכל יו"ט בתפילת מוסף פסוקי מוסף היום אחר שאמר ע"י משה עבדך כאמור.

א. מגילה דף כ"א ע"א בר"ח ובחוה"מ קוראין ד', ואין פוחתין מהם ולא מוסיפין עליהן, ואין מפטירין בנביא.

ב. וביו"ט שני אין קוראין וביום שני בקרבנות החג משום ספיקא, דגנאי לקרות ליו"ט ספק חול. רש"י במגילה ל' ע"ב. מ"ב אות ג'. ואם לא קראו כולם בחול"ל רק ביום אחד בלבד או ביום השני או השלישי צריך לחזור ולקרוא ומברך לפניה ואחריה. ועיין בכה"ח אות ז'.

ג. וסדר מדרגות העולים עיין בסי' קל"ה, ובכף החיים אות י"ט.

ד. ויש מתחילין מן "והיה היום הזה לכם לזכרון" וכו'... ויש מחלקים דאם חל בחול מתחילים מן משכו, ואם חל בשבת מתחילים מן והיה היום הזה לכם, וכך מנהג הספרדים.

אם בטעות התחיל לקרוא בשור או כשב או עז כי יולד אם קרא ג' פסוקים יברך ברכה אחרונה והעולים אח"כ ישלימו מהקריאה של משכו וקחו ואם לא קרא ג' פסוקים ישלים עד ג' פסוקים ויברך והאחרים יקראו בפ' משכו. כה"ח אות כ"ח.

ה. אם שכח לקרוא בפרשת המוספין חוזר ומוציא ס"ת וקורא ומברך לפניה ולאחריה. מ"א סי' קל"ז ס"ק ו'. וכה"ח אות ל'. וה"ה בטעה וקרא בספר שני בענין אחר חוזר וקורא פ' המוספין, וטוב לחזור ולקרות בלא ברכה. כה"ח אות ל"א.

ו. ומנהג בני ספרד שאין אומרים פסוקי קרבן מוסף בתפילת מוסף, ובמקום שאומרים הפסוקים וטעה והזכיר של יום אחר או אמר מה שאינו שייך כלל לאותו יום אם עדיין לא סיים הברכה חוזר אבל אם כבר בירך א"צ לחזור. כה"ח אות מ"ב.

או"ח סימן תצד פעיף א

א. ביום חמשים לספירת העומר^ז הוא חג השבועות^ח, וסדר התפלה כמו ביו"ט של פסח אלא שאומרים את יום חג השבועות הזה זמן מתן תורתנו, וגומרים את ההלל.

ב. מוציאין ב' ספרים וקוראים בראשון חמשה עולים "מבחדש השלישי^ט לצאת בני ישראל" עד סוף הסדר, והמפטיר קורא בספר שני "וביום הביכורים", ומפטיר במרכבה ביחזקאל^י ומסיים בפסוק

ז. ומאחרין להתפלל ערבית כדי שיהיו ימי הספירה תמימות, ט"ז ומ"א, אבל השל"ה כתב דאין צריך ליזהר אלא בקידוש. כה"ח אות א'.

ח. צריך שאדם יהיה ער כל הלילה ועוסק בתורה, ובשער הכוונות דף פ"ט כתב דכל מי שלא ישן בלילה הזאת כלל אפי' רגע אחד ויהיה עוסק בתורה כל הלילה מובטח לו שישלים שנתו ולא יארע לו שום נזק בשנה ההיא, ולא עוד אלא שהוראת חיי האדם בשנה ההיא תלויה בענין זה ואם לא ישן כלל ודאי שלא ימות בשנה ההיא ודי בזה. וע"פ הפשט כתב המ"א לפי שישראל במתן תורה היו ישנים כל הלילה והוצרך הקב"ה להעיר אותם, וע"כ אנו צריכים לתקן פגם זה. כה"ח אות ו'.

י. והרב חיד"א כתב דאין נכון ללמוד משנה בלילה הזו, וכן דעת הזוהר והאר"י ז"ל ובן איש חי, מ"מ מי שרגיל ללמוד על שולחנו משניות אין לו לבטל המנהג ויש לו על מה לסמוך. כה"ח אות ט'.

כמ"כ יזהר מאוד שלא לדבר שיחת חולין בלילה הזו וכ"ש דברים בטלים, ועיין בכה"ח אות י"א מש"כ בזה.

יב. אחר עמוד השחר יזהר שלא ילמד שום פסוק עד שיברך ברכות התורה. שם אות י"ב. יג. ליל שבועות כתבו גורי האר"י ז"ל שאסור בזיוג אם לא שזה ליל טבילת מצוה, ועיין בכה"ח אות י"ד לענין ליל יו"ט שני לבני חו"ל.

ט. הנותן ס"ת חדש לביהכנ"ס בעצרת כאילו הקריב מנחה חדשה לה' בזמנה. וכתב המ"ב אות ו' דבשבועות קוראים בטעם העליון שיש בעשרת הדברות, ובשבת פ' יתרו קוראים בטעם תחתון, וי"א דביחיד קורא בטעם תחתון ובצבור קורא בטעם עליון. כה"ח אות כ'.

י. וכתוב בזוהר חדש דביום שבועות ראה יחזקאל המרכבה, ועוד שבה כתוב מראות השכינה ואותו היום ראו ישראל ג"כ מראות השכינה במעמד הר סיני. כה"ח אות כ"ו. ונהגו שדוקא גדול וחכם מפטיר ע"ד אין דורשין במעשה מרכבה אא"כ הוא חכם ומבין מדעתו. כה"ח אות כ"ח.

יג. נכון ללמוד התהילים ביום שבועות כי דוד ע"ה היתה מנוחתו ביום שבועות כמו שאמרו בירושלמי פ"ב דביצה ופ"ב דחגיגה, ויזהר לדלג מחילה וסליחה של העוונות האמורים בבקשות, וגם לא יאמר ונזכה ונחיה שבעים שנה ואם בגבורות שמונים שנה כי יש חיים יותר. כה"ח אות ל"ד.

יד. אם אדם בר הכי ישתדל לחדש איזה חידוש בתורה ביום שבועות, והוא סימן טוב להתחיל לחדש ביום מתן תורה לכל השנה, ולפחות ישתדל לידע איזה חידוש בתורה שלא ידע אותו. כה"ח אות ל"ה.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 0584150477 או 02-5712225 email: minchat.aaa@gmail.com

”ותשאני רוח”.

עין משפט ז.ג. או”ח סימן תרכא פעיף א

א. מוציאין שני ס”ת בראשון קוראים ששה ב בפרשת אחרי מות ל עד יעש כאשר צוה ה’. ואם חל בשבת קורים ז’ מ. והמפטיר קורא בס”ת שני בפ’ פנחס ובעשור לחודש ומפטיר בישעיה סלו סלו פנו דרך וכו’...

עין משפט ט.ג. או”ח סימן רפב פעיף א

א. מוציאים ס”ת וקוראין בו שבעה ב ואם רצה להוסיף מוסיף. הגה: ה”ה ביו”ט מותר להוסיף על מנין הקוראין, וי”א דביו”ט אין להוסיף ב וכן נהגו מלבד בשמחת תורה.

והרמ”ק כתב דביום שבועות יעסוק בחכמת האמת ויראה סימן יפה במשנתו. שם אות ל”ו.

ב. משום קדושתו יותר שהרי אסור בכל מלאכה. לבוש.

ל. שבתוכו גם עבודת יוה”כ, וענין ההפטרה שכתוב בה ענין התשובה והתענית וכתוב בה ולקדוש ה’ מכובד ודרשינן זה יוה”כ. ב”י. ובזוהר בפ’ אחרי שקוראין מיתת נדב ואביהוא לכפרה על חטאיהם של בני ישראל שאמר הקב”ה יתעסקו במיתת הצדיקים האלו ומעלה אני עליכם כאילו מקריבין קורבנות לפני ביום הכיפורים לכפר עליכם.

ווע”י שהעם שומע פטירתם של הצדיקים ומצטערין עליהם הקב”ה מכפר להם. וכל המצטער על אובדן הצדיקים ומוריד עליהם דמעות, הקב”ה מכריז עליו “וסר עונך וחטאתך תכופר” ולא עוד אלא שאין בניו מתים בחייו ועליו כתוב “יראה זרע יאריך ימים”. והעיקר שיראה לשוב מעבירות שבידו ויאמר אם בארזים נפלה שלהבת מה יענו אזובי הקיר. מ”ב אות ב’.

מ. ועדיף שלא לעשות מוספין אם אפשר. מ”א סי’ רפ”ב ס”ק ב’. מ”מ המיקל במקום שנותנים ממון לצדקה לא הפסיד. כה”ח אות ו’.

נ. מגילה פ”ב, ותקנה דרבנן היא שיעלו שבעה, וטעם הדבר שאם יארע לאדם אונס ולא בא להתפלל בימי החול ישמע ז’ פעמים ברכו ויצא ידי חובתו, ב”י בשם הגאונים.

והאר”י ז”ל כתב שהם כנגד ז’ ספירות וכתב בשער הכוונות דף ע”ג ע”ד שהששי מעלתו גדולה יותר מכולם, אחריו שלישי שהוא בתפארת והגרוע מכולם שביעי דאין שם בעטרת היסוד אלא הארה מועטת.

ס. שלא להעלותו למדרגת שבת, ואם יו”ט חל בשבת לכו”ע מוסיפין.

עין משפט כ.

או"ח סימן רפב פ"ד

ה. ד. נוהגים לקרוא לשבעה ולגמור הפרשה ולומר קדיש^ע, וחוזר וקורא המפטיר מה שקרא השביעי.

הגה: בחול שאין מוסיפין על מנין הקרואים השלישי הוא מפטיר^פ. וכיום שמוציאין ב' או ג' ס"ת המפטיר קורא באחרונה.

הגה: קטן יכול לקרוא בפ' המוספין או בד' פרשיות^ז שמוסיפים באדר, וכן נוהגים אע"פ שיש חולקין.

הגה: אומרים קדיש קודם שעולה המפטיר^ק, ואין חילוק בזה בין הוסיפו על מנין הקרואים או לא ובין מוציאין ס"ת אחד או ג'.

או"ח סימן תפח פ"ג

ג. ד. מוציאים ב' ספרים וקוראים בראשון חמשה^ר בפרשת בא מן "משכו^ש עד מארץ מצרים על צבאותם". והמפטיר קורא בספר שני בפרשת פינחס^ת "ובחודש הראשון", ומפטיר ביהושע "בעת ההיא", ומתפללין מוסף, ואין מזכירין בו גשם מכאן ואילך, ופוסקים לשאול

ע. דאחרי קריאת הפסוקים אומרים קדיש וכדי שיהיה הפרש בין הקרואים לחובה ובין המפטיר.

פ. וכן נוהגין במנחה בכיפור ובט' באב שהשלישי מפטיר ואין יכולין להוסיף על הג'.

צ. והגם שפ' זכור מן התורה מ"מ אנו נוהגים לקרותו שהרי עולה למנין שבעה, ט"ז ס"ק ג', אלא שלא יקרא הוא בעצמו רק יברך דבקריאתו של קטן אין יוצאין, ובא"ר כתב שיש להחמיר בד' פרשיות שלא יעלה קטן. ועיין בכה"ח אות מ'.

ק. אבל בט' באב ובמנחה ביוה"כ שהמפטיר ממנין העולים אין אומרים קדיש רק אחרי ההפטרה, דאין אומרים קדיש רק אחרי שנשלם מנין החובה.

ר. וסדר מדרגות העולים עיין בסי' קל"ה, ובכף החיים אות י"ט.

ש. ויש מתחילין מן "והיה היום הזה לכם לזכרון" וכו'... ויש מחלקים דאם חל בחול מתחילים מן משכו, ואם חל בשבת מתחילים מן והיה היום הזה לכם, וכך מנהג הספרדים.

אם בטעות התחיל לקרוא בשור או כשב או עז כי יולד אם קרא ג' פסוקים יברך ברכה אחרונה והעולים אח"כ ישלימו מהקריאה של משכו וקחו ואם לא קרא ג' פסוקים ישלים עד ג' פסוקים ויברך והאחרים יקראו בפ' משכו. כה"ח אות כ"ח.

ת. אם שכח לקרוא בפרשת המוספין חוזר ומוציא ס"ת וקורא ומברך לפניו ולאחריה. מ"א סי' קל"ז ס"ק ו'. וכה"ח אות ל'. וה"ה בטעה וקרא בספר שני בענין אחר חוזר וקורא פ' המוספין, וטוב לחזור ולקרות בלא ברכה. כה"ח אות ל"א.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאחד שליט"א אב"ד בירושלים מעטורים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

גשם בברכת השנים.

הגה: ונוהגין לומר בכל יו"ט בתפילת מוסף פסוקי מוסף היום * אחר שאמר ע"י משה עבדך כאמור.

או"ח סימן תצד פעיף א

עיינ לעיל עין משפט ז

או"ח סימן תרכא פעיף א

עיינ לעיל עין משפט ח

או"ח סימן קמא פעיף א

עין משפט ל.

א. א. צריך לקרות מעומד ^ב, ואפי' לסמוך עצמו לכותל ^ג או לעמוד אסור, אלא א"כ הוא בעל בשר ^ד.

הגה: גם החזן הקורא צריך לעמוד ^ה עם העולה.

א. ומנהג בני ספרד שאין אומרים פסוקי קרבן מוסף בתפילת מוסף, ובמקום שאומרים הפסוקים וטעה והזכיר של יום אחר או אמר מה שאינו שייך כלל לאותו יום אם עדיין לא סיים הברכה חוזר אבל אם כבר בירך א"צ לחזור. כה"ח אות מ"ב.

ב. מגילה כ"א. ומשמע דוקא בקרא בציבור צריך מעומד, אבל לא בקורא ביחיד, ב"י בשם רש"י. ולפי"ז בקורא שנים מקרא ואחד תרגום מתוך ס"ת אין צריך לעמוד. ובצבור אפי' בדיעבד לא יצא אם קרא מיושב כ"כ הב"ח, אבל מהב"י בשם רש"י משמע דיצא, מ"א ס"ק א'.

ג. דכשם שניתנה באימה כך אנו צריכים לנהוג בה, ב"י בשם הירושלמי. וכתב המ"א בס"ק ב' דאפי' להשען קצת אסור.

ד. והיינו לסמוך קצת אבל להשען על דבר שאם ינטל אותו הדבר יפול אסור גם לבעל בשר, אם לא שא"א לו בענין אחר, מ"ב אות ד', ואם הס"ת ארוך וא"א להסתכל בראש העמוד אם לא כששוחין עצמם סמוך לס"ת ועי"ז בא לידי סמיכה על התיבה יש להתיר בזה, שם אות ה'.

ו. וחולה או זקן שקשה לו עמידה בלא סמיכה מותר, וטוב שיסיר המפה קצת וישען דהמפה היא תשמיש קדושה, מ"ב שם.

ה. ונלמד ממ"ש "ואתה פה עמוד עמדי" כביכול אף הקב"ה בעמידה, פר"ח. ואם אין להם ס"ת כשר רק חומש קורא בו הש"ץ גם מיושב ובלא ברכה, כה"ח אות ט'. ו. הקורא עומד לימין החזן אף שהוא חכם הקהל, ובכל ערי איטליה נוהגים שהחכם עומד לשמאל החזן, כה"ח אות י'.

ז. אם יש ב' קוראים לצבור אחד שידיו רוטטות וזקן וצריך סמיכה אבל בקי בדקדוק ובטעמים והשני א"צ סמיכה אבל לא בקי בטעמים עדיף הזקן וסומך על התיבה ממי שאינו בקי בטעמים ואינו סומך, כה"ח אות י"א.

עין משפט מ.

יו"ד סימן רמו סעיף ט

ט. יג. הרב יושב והתלמידים לפניו מוקפים כעטרה כדי שיהיו כולם רואים^י את הרב ושומעין דבריו.

לא יושב הרב על הכסא והתלמידים על הקרקע אלא או כולם על הכסאות או על הקרקע^ז.

הגה: וי"א דוקא כשהגיעו התלמידים לכלל סמיכה^ח.

דף כא:

עין משפט א.

או"ח סימן קמא סעיף ב

ב. ב. לא יקראו שנים ביחד^ט אלא העולה קורא והש"ץ שותק, או הש"ץ קורא והעולה קורא בלחש בלי שישמיע לאזניו, ומ"מ צריך לקרות כדי שלא תהיה ברכתו לבטלה^י.

הגה: ואפי' משמיע לאזניו אין לחוש^כ.

עין משפט ד.

או"ח סימן תפח סעיף ב

ב. ג. בהלל אפי' עשרה קוראין כאחד^ל.

ו. כמ"ש בפ"ק דכריתות דף ו' ע"א.

ז. ממ"ק דף ט"ו ע"ב, וריש פ"ג דמגילה.

ח. ר"ן בפ"ב דמגילה. וכתב הש"ך משם הר"ן דבשמועות רכות יעמדו התלמידים, ובקשות ישבו, וכשלא צריכים לדקדק כולם עומדים אבל בסברא שהם צריכים לדקדק הם יושבים והרב עומד, ובהלכה שצריכים לדקדק ולטרוח כולם יושבים. ש"ך ס"ק ט'.
ט. דתרי קלי לא משתמע, טור. והעומד לצד הקורא יכול לסייע את הקורא בנקודות וטעמים בלחש, פר"ח אות ב'. ודוקא בקול רם אמרינן תרי קלי לא משתמע, כה"ח אות י"ד.

י. דלא מסתבר שהוא מברך על מה שקורא הש"ץ, טור בשם הרא"ש.

כ. דגם תפלה תקנו בלחש ואפי"ה משמיע לאזניו, מ"א ס"ק ד'.

ל. אע"ג דתרי קלי לא משתמע כיון שחביבה להם אמירתו נותנים דעתם ומוציאים הרבים ידי חובתן. מגמ' מגילה כ"א ע"ב. מ"א ס"ק ב'. ומטעם זה מקדשים שנים או יותר בקידוש של שבת ויו"ט דג"כ חביב עליהם ומוציאים הרבים ידי חובתן, כיון שמזכירין אשר בחר בנו מכל העמים וכו'. כה"ח אות י"ז. אבל בשאר דברים אף שאין מוציאין בזה

אור"ח סימן תרצ פעיף ב

עין משפט ה.

ב. אפי' שנים או עשרה יכולים לקרותה ביחד ^מ ויוצאים הם והשומעים מהם.

אור"ח סימן תרצב פעיף א

עין משפט ו.ז.

א. הקורא את המגילה ^ב מברך לפניה שלש ברכות, על מקרא מגילה ^ב, שעשה נסים ושהחיינו ^ע, וביום אינו חוזר ומברך שהחיינו.

הגה: וי"א דגם ביום מברך שהחיינו ^ב, וכן נוהגין ^ז.

הגה: אחד יכול לברך והשני קורא ^ק.

א. ב. לאחריה נוהגים לברך הרב את ריבנו ^ר, ואם לא בירך לא לפניה ולא

הרבים אסור דזה מבלבל. ובר"ה ויום הכיפורים שיש סידורים לכל אחד יהבי דעתיהו וחביב להו ומותר. שם אות י"ח.

מ. כיון דחביבה עליהם נותנים דעתם ושומעים כל הקולות. ט"ז ס"ק ב'. וי"א ובלבד שישמעו כל תיבה ותיבה. מ"ב אות ד'. דאם חיסר אפי' תיבה אחת לא יצא. מ"א ס"ק ט"ו.

נ. טוב שיעמדו ב' אנשים אצל הש"ץ מימין ומשמאל בעת קריאת המגילה.

ס. ומה שלא מברכים לשמוע מקרא מגילה כמו לשמוע קול שופר, י"ל דבמגילה עיקר כוונת הלב תלוי בה ואף בלא שמע לאזניו יצא, שהקריאה היא עיקר שהבנת הלב תלוי בה, אבל בשופר העיקר השמיעה לאזניו ואין שם הבנת הלב. ועיין בכה"ח אות ב' עוד תירוצים.

ע. ויכוון בברכת שהחיינו גם על משלוח מנות וסעודת פורים. של"ה. והמ"א בס"ק א' כתב לנוהגים לברך גם ביום שהחיינו יכוון זאת ביום שמצוותן ביום.

ו. האבל שקורא המגילה יברך אדם אחר הברכות, והוא יקרא משום ברכת שהחיינו שאין האבל מברך להוציא את הרבים. מ"ב אות א'.

פ. שעיקר מצוותה מדברי קבלה ביום.

צ. באשכנז, ויש מן הספרדים שנוהגים ג"כ לברך ביום וכל אחד ומנהגו. כה"ח אות י"ג.

ק. ויותר טוב שהקורא יברך, אבל אם הקורא יצא י"ח והשומע לא יצא י"ח טוב שהשומע יברך. כה"ח אות י"ד.

ר. והנוסח הנכון בסופה הנפרע לעמו ישראל בלי "האל" הנפרע וכו'. כה"ח אות ט"ו. אבל בתחילת הברכה בסידור הרש"ש כתב לומר "האל" הרב את ריבנו ונתן טעם ע"פ הסוד.

ו. ומה שתיקנו ששה לשונות בברכה זו הם כנגד ששה מישראל שנלחמו בעמלק, הרב את ריבנו ע"י יהושע, והדן את דיננו ע"י אהוד שהרג עגלון מלך מואב והיה עמו עמלק, והנוקם ע"י גדעון, והנפרע ע"י שאול, והמשלם ע"י דוד והחתימה הנפרע כנגד הנס של מרדכי ואסתר, האל המושיע לעתיד. וחמשה נ"ו כנגד ה' גבורות שעל ידיהם יריב את ריבנו

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 05841504777 email: minchat.aaa@gmail.com

לאחריה יצא.

הגה: ואין לברך אחריה אלא בציבור.

עין משפט זז. או"ח סימן כה סעיף ה

ח. ט. כל המצות מברך עליהם עובר לעשייתן, לכן צריך לברך על של יד אחר ההנחה על הקיבורת קודם קשירתם **ש**, שקשירתם זו היא עשייתן.

הגה: וכן בשל ראש מברך על מצות תפילין קודם שמהדקו.

עין משפט טזג. או"ח סימן תרצב סעיף א

עיינ לעיל עין משפט וזז.

עין משפט כז. או"ח סימן קלז סעיף א

א. א. ביום שקוראין שלשה עולים אין קוראים פחות מעשרה פסוקים **ת**, ואם סליק עניינא בבציר מעשרה פסוקים כגון פרשת עמלק **א** שהיא ענין אחד ויש בה רק ט' פסוקים מותר.

עין משפט ל. או"ח סימן קלז סעיף ב

ב. ב. אין קוראין פחות מג' פסוקים לאחד ושנים קורין שלושה שלושה

וידין את דיננו כי בהם תלוי הדין והנקמה, ובכל אחת מהם יש לכוון באות אחת של מנצפ"ך משער הכוונות דף ק"ט ע"א.
ש. היינו קודם הידוק הרצועות על הזרוע, ט"ז ס"ק ז'.
 ואם לא בירך בשעת ההנחה מברך אח"כ דהמצוה נמשכת.
ת. מגילה כ"א. ש"ץ שקרא במנחה של שבת ג' פסוקים לכהן וב' פסוקים ללוי וג' פסוקים לישראל אפי' החזירו ס"ת למקומו חוזר הלוי וקורא בס"ת עם הלוי עוד ג' פסוקים ממקום שפסק, כה"ח אות א'.
א. ולא יוסיפו עליה פסוקים לפניה או לאחריה כיון שגרם לכסא להיות חסר וכן שמו יתב' חסר ע"כ גם פרשיותיו חסרים, ב"י.
 ומה שחוזרין וכופלין הפסוק האחרון בפ' עמלק אינו אלא ממנהג אבל מדינא די בט' פסוקים, כ"כ הפר"ח.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

ואחד קורא ארבעה והקורא הד' פסוקים ב' הרי זה משוכח.

עין משפט ע.

או"ח סימן קלט בעיף ד

ה. ד. כל הקורין מברכים לפניו ולאחריה ג, ופותח הס"ת קודם שיברך ורואה הפסוק שצריך להתחיל בו, ואח"כ מברך ד, ולאחר שקרא גולל הס"ת ומברך.

הגה: בשעה שמברך ברכה ראשונה הופך פניו לצד ה' שלא יראה כמברך מתוך ס"ת, ונראה שיהפוך פניו לצד שמאל.

עין משפט פ.

או"ח סימן קלח בעיף א

א. א. הקורא בתורה לא ישייר בפרשה פחות מג' פסוקים ו' משום שהיוצאים מבית הכנסת באותה שעה יאמרו העולה אחריו יקרא רק שני פסוקים הנשארם.

ב. ולא יזה שירצה הש"ץ לקרוא ד' רשאי ואין קפידא בזה, כה"ח אות ד'.

ג. מגילה כ"א ע"ב. כתב המ"א בס"ק ה' בשם ב"ש דברכה ראשונה מן התורה, וכתב עליו דאם בירך ברכת התורה שחרית יוצא י"ח מדאוריין. ובצבור נתקנה משום כבוד הצבור כמ"ש בסעיף ח'. וכ"כ הפר"ח, ובתשובת פני משה סי' א' כתב דברכה ראשונה לרמב"ן ורשב"א והחינוך דאורייתא, אבל לרי"ף ורמב"ם והרא"ש מדרבנן, והאחרונה לכו"ע מדרבנן, אבל דעת הטור ומר"ן בסעיף ח' דהם מדרבנן וכן הסכים הברכי יוסף, כה"ח אות כ"א.

ד. אם בירך אשר נתן לנו בתחלה יברך בסוף אשר בחר בנו דאין סדר לברכות, אבל אם לא סיים הברכה חוזר ומתחיל אשר בחר בנו. כה"ח אות כ"ב.

ה. וע"פ שער הכוונות יכסה הכתב בעת שמברך, כה"ח אות כ"ג. גם יזהר כשיעלה לקרות בס"ת שיאחז בס"ת בב' ידיו ולא בתיק אלא ביריעה עצמה יד אחד מצד זה ויד שניה מצד השני, אבל יאחז אותה ע"י מפה ולא בידו ממש, שם אות כ"ד.

ו. והכוונה שיכוין בעת אחיזת הס"ת כך: יחשוב שהס"ת הוא סוד שני שמות אהיה, האחד במילוי יודי"ן והשני במילוי ההי"ן שהם קס"א ו- קנ"א ושניהם בג' חד"ש ועיין שם באות כ"ד שאחרי שכיוון יוריד יד שמאל וישאיר יד ימין אוחזת בעת הקריאה.

ז. יש מנענעים הס"ת כשאומרים ונתן לנו את תורתו וכן כשאומר תורת אמת אבל ע"פ דברי האר"י ז"ל אין משמע כן.

ויש שנהגו לנשק הס"ת אחר הקריאה מספר חסידים סי' רנ"ה.

ובשעה שאומר המשלים הקדיש נהגו לגלול ולכסות הס"ת, ט"ז ס"ק ו'.

ח. מגילה כ"א. ואם טעה ושייר ב' פסוקים ובירך ברכה אחרונה א"צ לחזור ולקרות עוד, כה"ח אות ג' מא"ר.

וה"ה שלא יתחיל בפרשה בב' פסוקים ויפסיק, משום הנכנסים באותו זמן שיאמרו שלא קרא לראשון אלא ב' פסוקים.

הגה: ואין חילוק בין פרשה פתוחה לסתומה.

פרשה שאינה אלא ב' פסוקים מותר להפסיק ולשייר אותה, או להתחיל מאחריה.

הגה: יכוין שיתחיל תמיד לקרוא בדבר טוב ויסיים בדבר טוב.

ז. וטובת העכו"ם אינה טובה וכן רעת העכו"ם, מ"א ס"ק ג'.
וה"ה שלא לסיים במי שעשה מעשה רע, רמב"ם ומ"א ס"ק ד'.
מי שהוא עור או פסח אין לקרוא לו פרשת עור או פסח וכן כיוצא בזה שלא יתבייש, וכן כשקורא הברכות לא יחשוב לברך חברו, מ"א שם מס"ח. מיהו אם עבר על עריות ולא עשה תשובה ראוי לקרוא לו פ' עריות ויתבייש ויעשה תשובה, כה"ח אות י"ב.
מ"ב מסעות בפ' מסעי אין להפסיק בהם, שהם כנגד שם מ"ב, א"ר. וכן בעשרת הדברות ושירת הים אין להפסיק. שם.